

Antwoorden

Deel-
scores

Opgave 1 Agressie in het openbaar vervoer

Maximumscore 2

- 1 Voor de directie

Voorbeelden van goede antwoorden zijn, het tegengaan van (één van de volgende):

- verlies van inkomsten doordat mensen niet meer willen reizen met de trein
- aantasting goede imago van het bedrijf
- directe schade door vernielingen/inkomstenderving door zwartrijden en dergelijke
- ziekteverzuim onder het personeel
- problemen met aantrekken van nieuw personeel
- Het risico dat het bedrijf geen geldelijke steun van de minister krijgt, omdat er geen goede maatregelen zijn getroffen.
- het risico dat mensen uitzien naar een andere baan

1

Voor het personeel

Voorbeelden van goede antwoorden zijn, het tegengaan van (één van de volgende):

- gevoelens van angst en onveiligheid op het werk/slechte werksfeer
- verlies aan vertrouwen in de organisatie van de NS
- ziekte onder het personeel

1

Maximumscore 3

- 2 De rationale-keuzetheorie. Volgens deze theorie is criminaliteit het gevolg van een afweging van kosten en baten. Bij grotere controlemogelijkheden zal de pakkans toenemen en dus bij de afweging minder snel resulteren in het begaan van een delict.

Gedeeltelijk goed

Volgens de sociale-controletheorie wordt crimineel gedrag verhinderd door de gevolgen van formele en informele sociale controle. Meer controlerend personeel en cameratoezicht versterken de formele sociale controle. (Maar de maatregelen van de NS hebben geen effect op de informele sociale controle op afwijkend gedrag in het gezin, de buurt en op school.)

2

Maximumscore 3

- 3 • graffiti: (politierechter van) arrondissementsrechtbank 1
• neersteken conducteur: (meervoudige kamer van) arrondissementsrechtbank 1
• zwartrijden: kantonrechter 1

Maximumscore 4

- 4 Voorbeelden van goede antwoorden zijn (twee van de volgende):

- De vraag is of in elk land dezelfde omschrijving van agressie wordt gehanteerd of agressie op dezelfde manier wordt beleefd. Bijvoorbeeld: wordt belediging in elk land op dezelfde manier als agressie opgevat of op dezelfde manier geïnterpreteerd?
- De vraag is hoe de gegevens per land zijn verzameld. In Nederland is een laagdrempelige manier van rapporteren gebruikt, die heeft geleid tot een stijging van het aantal meldingen van agressie. In Nederland zijn de gegevens verzameld door de conducteurs (figuur 1). Hoe is dat in de andere landen gebeurd?
- Van belang is het aantal reizigers per land, de achtergronden van de mensen die met de trein gaan, het doel van de reis van verschillende categorieën reizigers, de reisduur. Deze gegevens moet je in je onderzoek betrekken om gegevens met elkaar te kunnen vergelijken.
- Is de meldingsbereidheid van het personeel van de spoorwegmaatschappijen in de verschillende landen wel vergelijkbaar (meer of minder emotionele drempels, zich meer of minder aangemoedigd weten door het beleid van de directie).

per goed antwoord

2

Antwoorden

	Deel- scores
<hr/>	
Maximumscore 2	
5 ☐ één van de volgende:	
• Fouilleren (of opsporingshandeling) mag in beginsel alleen worden verricht indien er een concrete verdenking bestaat.	
• Alleen een verdachte mag gefouilleerd worden; iemand is een verdachte indien er een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit bestaat.	
Maximumscore 4	
6 ☐ de volgende benaderingswijzen met een goede analysevraag en verwijzing naar de tekst:	
• de politiek-juridische benaderingswijze	<u>2</u>
• de sociaal-economische benaderingswijze	<u>2</u>
Voorbeelden van goede analysevragen bij de politiek-juridische benaderingswijze en verwijzing naar de tekst (één van de volgende):	
– Wat is het beleid van de (lokale en landelijke) overheid om het agressieprobleem aan te pakken?	
Verwijzing naar de tekst:	
• NS Reizigers wil samenwerken met de overheid, politie en justitie voor de bestrijding van de agressie en komt met een pakket voorstellen waarbij overheidssteun/-beleid nodig is (regels 39–60 in tekst 1).	
– Wat is de rol van de overheid om het agressieprobleem aan te pakken?	
Verwijzing naar de tekst:	
• De minister van Verkeer en Waterstaat wordt gevraagd om een financiële bijdrage aan de anti-agressie maatregelen. De minister staat daar open voor (regels 57–62 in tekst 1).	
– Welke groeperingen zijn betrokken bij de aanpak van het agressieprobleem? / Welke mogelijkheden hebben betrokken groeperingen om het beleid te beïnvloeden?	
Verwijzing naar de tekst:	
• Gemeente, politie en NS gaan nauw samenwerken (regels 52–54 in tekst 1).	
• Ook met consumentenorganisaties vindt geregeld overleg plaats ... (regels 55–56 in tekst 1).	
• NS Reizigers, vakbonden en de OR hebben de minister van Verkeer en Waterstaat gevraagd om een financiële bijdrage aan de anti-agressie maatregelen. (regels 57–62 in tekst 1).	
Voorbeeld van een goede analysevraag bij de sociaal-economische benaderingswijze en verwijzing naar de tekst:	
– Welke groeperingen zijn betrokken bij dit vraagstuk en wat zijn hun belangen?	
Verwijzing naar de tekst:	
• Directie, vakbonden en de ondernemingsraad zijn tot overeenstemming gekomen om het agressieprobleem aan te pakken (regels 1–5 in tekst 1). / Ook is er regelmatig overleg tussen NS Reizigers en consumentenorganisaties over de beheersing van geweld (regels 55–58 in tekst 1).	

Eindexamen maatschappijleer vwo 2002-I

© havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 2	
7 ☐ Rechtsregels maken duidelijk wat wel en niet mag. / Rechtsregels maken duidelijk waar iedereen zich aan moet houden (bij overtreding volgt sanctie).	<u> </u>
Maximumscore 3	
8 ☐ • maatschappelijke instituties als (drie van de volgende): gezin, school, vereniging, kerk, welzijnswerk, jeugdzorg	<u> 1 </u>
• omdat deze „traditionele disciplinerende instituties in vergaande mate zijn ontvoegd” (regels 24–26 in tekst 2), vervullen zij minder dan voorheen hun socialiserende functie; dat wil zeggen: zij vervullen minder de functie van het overdragen van geldende normen en waarden (aan de volgende generaties) van de samenleving	<u> 2 </u>
Maximumscore 3	
9 ☐ A De aanhangers van het abolitionisme willen een aanpak van criminaliteit/conflicten tussen burgers oplossen, buiten het strafrechtelijke optreden om	<u> 1 </u>
B De afwijzing van het abolitionisme blijkt uit de zinnen:	
• „De brutaalsten onder hen dachten zelfs dat we het zonder konden stellen.” (regels 20–22 in tekst 2)	<u> 1 </u>
• „Het utopische ideaal van de jaren ’70 ... weg af te dwingen (...).” (regels 38–43 in tekst 2)	<u> 1 </u>
Maximumscore 2	
10 ☐ de functies van (twee van de volgende):	
• vergelding	
• bescherming	
• genoegdoening	
• afschrikking	
per juiste functie	<u> 1 </u>
Maximumscore 4	
11 ☐ • VVD zal zich in het algemeen wat eerder bekennen tot een repressieve aanpak dan de PvdA	<u> 1 </u>
• PvdA stelt zich hierbij terughoudender op dan de VVD	<u> 1 </u>
Verklaringen	
Voor de VVD	
Voorbeelden van goede antwoorden zijn (één van de volgende):	<u> 1 </u>
• Liberalen gaan uit van het individu; als deze regels overtreedt, wordt hij daarvoor verantwoordelijk gesteld.	
• Liberalen zien meer in een rol van de overheid die rechtsregels handhaaft dan in een overheid die maatschappelijke structuren verandert.	
Voor de PvdA	
Voorbeeld van een goed antwoord is:	<u> 1 </u>
Meer kenmerkend voor de PvdA is de opvatting dat criminaliteit samenhangt met structurele ongelijkheden in de samenleving. / De PvdA gaat bij crimineel gedrag minder uit van de verantwoordelijkheid van het individu, maar ziet eerder maatschappelijke omstandigheden (achterstelling) als verklaring van crimineel gedrag. Deze partij zoekt de aanpak van criminaliteit eerder in de richting van het nemen van preventieve maatregelen.	